

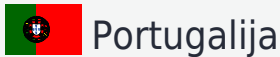
[Pradžia](#) > ... > [Pinigai Ir Piniginiai Reikalavimai](#) > [Turto Apsaugos Priemonės Teikiant Reikalavimus ES](#)
[Šalyse](#) Portugal

Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Laikinių ir apsaugos priemonių paskirtis – užtikrinti tam tikros teisinės padėties apsaugą ir tai gali būti tokios priemonės: a) laikinosios priemonės, taikomos pagal lydimiems pilnamečiams asmenims taikomą teisinę sistemą, nustatytą [2018 m. rugpjūčio 14 d. Įstatymu Nr. 49/2018](#); b) laikinas turto administravimas, kai turto savininkas nežinomas (Civilinio proceso kodekso 1021 straipsnis); c) administratoriaus paskyrimas *ad litem* (Civilinio proceso kodekso 17 straipsnis) arba d) priemonės, reikalingos palikimo turtui apsaugoti, kai turto paveldėtojas nežinomas (Civilinio proceso kodekso 938 straipsnis).

Laikinių apsaugos priemonių taikymo procedūra (pavyzdžiui, priemonėmis, numatytomis Civilinio proceso kodekso 362 straipsnyje ir tolesniuose straipsniuose) siekiama kuo labiau sumažinti pavėluoto sprendimo riziką ir užtikrinti galutinio teismo sprendimo veiksmingumą (Civilinio proceso kodekso 2 straipsnis).

Laikinių apsaugos priemonių taikymo procedūra yra siekiama užtikrinti praktinių bylinėjimosi rezultatų apsaugą, išvengti didelės žalos arba imtis prevencinių teisės įgyvendinimo priemonių, kartu užtikrinant kuo geresnę interesų, susijusių su greitu bylos nagrinėjimu ir teisiniu saugumu, pusiausvyrą.

Portugalijos civilinio proceso teisėje nustatytos dviejų rūšių laikinių apsaugos priemonių taikymo procedūros:

- a) bendrosios laikinių apsaugos priemonių taikymo procedūros (*procedimento cautelar comum*) (Civilinio proceso kodekso 362–376 straipsniai);
- b) specialiosios laikinių apsaugos priemonių taikymo procedūros (*procedimentos cautelares especificados*) (Civilinio proceso kodekso 377–409 straipsniai).

Pavyzdžiui:

- a) laikinas nuosavybės teisių atkūrimas (Civilinio proceso kodekso 377 straipsnis);
- b) laikinas įmonės sprendimų galiojimo sustabdymas (Civilinio proceso kodekso 380 straipsnis);
- c) laikinas išlaikymas (Civilinio proceso kodekso 384 straipsnis);
- d) laikinas žalos atlyginimo priteisimas (Civilinio proceso kodekso 388 straipsnis);
- e) areštas (Civilinio proceso kodekso 391 straipsnis);
- f) draudimas atlikti naujus darbus (Civilinio proceso kodekso 397 straipsnis);
- g) turto iššaldymas (Civilinio proceso kodekso 403 straipsnis).

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

Asmuo, kuris įrodo, jog pagrįstai baiminasi, kad kito asmens veiksmai gali padaryti didelę ir neatitaisomą žalą jo teisėms, gali prašyti taikyti atitinkamą apsaugos ar prevencinę priemonę, kad užtikrintų veiksmingą teisės, kuriai kyla rizika, įgyvendinimą (Civilinio proceso kodekso 362 straipsnio 1 dalis).

Bendroji laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra yra papildoma teisių gynimo priemonė ir taip pat priklauso nuo to, ar nėra specialiosios apsaugos priemonės, kurią būtų tikslinga taikyti atsižvelgiant į bylos faktines aplinkybes (Civilinio proceso kodekso 362 straipsnio 3 dalis).

Todėl tam, kad būtų taikomos kitur nenustatytos apsaugos priemonės, nurodytos Civilinio proceso kodekso 362 straipsnyje, būtinos šios teisinės sąlygos:

- a) akivaizdus teisės buvimas;
- b) pakankamai pagrįsta baimė, kad kito asmens veiksmai gali padaryti didelę ir neatitaisomą žalą pareiškėjo teisėms (*periculum in mora arba sukelti vilkinimo pavojų*);
- c) praktinis apsaugos ar prevencinės priemonės tinkamumas teisės, kuriai kyla rizika, veiksmingam įgyvendinimui užtikrinti;
- d) priemonė, kurią siekiama taikyti, neturi būti įtraukta į kitas apsaugos priemonių taikymo procedūras.

Tam, kad teismas nurodytų taikyti apsaugos priemones, pakanka, kad teismas konstatuotų, jog *prima facie* yra aišku, kad teisė, kurią norima apsaugoti, egzistuoja ir kad pagrįstai baiminamasi, jog dėl laiko, kurio natūraliai reikia ginčui galutinai išspręsti, gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atlyginama žala. Teisėjas turi būti pakankamai įsitikinęs, kad sprendimas pagrindinėje byloje bus palankus pareiškėjui, nes apsaugos priemonėmis yra daromas aiškus poveikis atsakovo teisinei padėčiai (Civilinio proceso kodekso 368 straipsnio 1 dalis).

2.1 Procedūra

Išskyrus draudimą imtis naujų darbų, kuris iš pradžių gali būti nustatytas neteismine tvarka, į teismą dėl šios priemonės patvirtinimo kreipiantis vėliau (Civilinio proceso kodekso 397 straipsnio 2 ir 3 dalys), visos kitos apsaugos priemonių taikymo procedūros taikomos pareiškėjus pateikus teismui pradinį prašymą, kuriame pareiškėjas glaustai pateikia įrodymus dėl teisės, kuriai kyla rizika, ir pagrindžia savo baimę dėl žalos. Tokiame prašyme pateikiamas liudytojų (ne daugiau kaip penkių liudytojų) sąrašas ir kiti reikalaujami įrodymai pagal Civilinio proceso kodekso 365 straipsnį.

Dėl teritorinės jurisdikcijos Civilinio proceso kodekso 78 straipsnyje nustatyta:

- a) prašymai dėl turto arešto ir įšaldymo gali būti teikiami teismui, kuriame turi būti pareikštas susijęs ieškinys, turto buvimo vietos teismui arba, jeigu turtas yra keliose apylinkėse, vienos iš apylinkių teismui (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 1 dalies a punktas);
- b) uždrausti atlikti naujus darbus gali teismas, kuriam priklauso vietos, kurioje turi būti atliekami darbai, jurisdikcija (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 1 dalies b punktas);
- c) prašymai dėl kitų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrų teikiami jurisdikciją turinčiam teismui, kuriame turi būti pareikštas susijęs ieškinys (Civilinio proceso kodekso 78 straipsnio 1 dalies c punktas).

Advokato atstovavimas būtinas, kai priemonės vertė viršija 5 000 EUR arba kai leidžiama paduoti apeliacinius skundus pagal Civilinio proceso kodekso 58 ir 1090 straipsnius, taikomus su įstatymo dėl teismų sistemos organizavimo 44 straipsnio 1 dalimi.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Vertindamas apsaugos priemonės nustatymo kriterijus, teismas visada turi išnagrinėti, ar nurodyta baimė yra pakankamai pagrįsta, kokio dydžio žala gali būti padaryta ir ar ją bus sudėtinga atlyginti. Teismas taip pat įvertina, ar konkrečiu atveju apsaugos arba prevencinę priemonę taikyti tikslinga siekiant apsaugoti teisę, kuriai esą kyla rizika. Teismas privalo įvertinti, ar bet koks vėlavimas kelia riziką.

Teismas taip pat nagrinėja, ar byla faktiškai priklauso arba gali priklausyti nuo ieškinio, kuris buvo pareikštas arba kurį ketinama pareikšti dėl teisės, kurią siekiama ta priemone apsaugoti.

Jei taikoma tokia procedūra, teismas privalo surinkti *prima facie* įrodymus (t. y. ne tokius griežtus įrodymus kaip pagrindiniame teismo procese), kad esama realios tikimybės, kad teisė, kurią reikia apsaugoti, yra tikra ir kad baimė, jog ji gali būti pažeista, yra pakankamai pagrįsta.

Visos laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros laikomos skubiomis ir atliekamos pirmiau už kitą neskubų teismo darbą (Civilinio proceso kodekso 363 straipsnio 1 dalis), o sprendimas dėl jų pirmąją instanciją turi būti priimamas ne vėliau kaip per du mėnesius arba, jeigu atsakovui nereikia siųsti šaukimo į teismą, per 15 dienų (Civilinio proceso kodekso 363 straipsnio 2 dalis).

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Apsaugos priemonės, išskyrus įstatyme nustatytas absoliučias ir santykinės išimtis, gali būti taikomos teisėms ir kilnojamajam bei nekilnojamajam turtui.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Kadangi apsaugos priemonės nustato teismai, jos yra privalomos visiems viešojo ir privačiojo sektoriaus subjektams ir yra viršesnės už bet kurios kitos institucijos nustatytas priemones (Portugalijos Respublikos Konstitucijos 205 straipsnio 2 dalis). Kiekvienas asmuo, pažeidęs nustatytą apsaugos priemonę, baudžiamas bauda už tyčinį nepaklusnumą (*desobediência qualificada*), nedarant poveikio jokioms vykdymo užtikrinimo priemonėms (Civilinio proceso kodekso 375 straipsnis).

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Nepažeidžiant galimybės pareiškėją atleisti nuo pareigos pareikšti pagrindinį ieškinį, Civilinio proceso kodekso 373 straipsnyje nustatyta, kad laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra ir bet kokios nustatytos priemonės baigia galioti:

- a) jeigu pareiškėjas nepareiškia ieškinio, nuo kurio priklauso priemonė, per 30 dienų nuo pranešimo apie galutinį sprendimą, kuriuo nustatoma priemonė, įteikimo dienos (Civilinio proceso kodekso 373 straipsnio 1 dalis a punktas);
- b) jeigu, pareiškus ieškinį, teismo procesas sustabdomas ilgiau nei 30 dienų dėl pareiškėjo aplaidumo (Civilinio proceso kodekso 373 straipsnio 1 dalies b punktas);
- c) jeigu galutiniu sprendimu ieškiny atmetamas (Civilinio proceso kodekso 373 straipsnio 1 dalies c punktas);
- d) jeigu ieškiny atmetamas dėl procedūrinių priežasčių, o pareiškėjas laiku nepareiškia kito ieškinio, kad pasinaudotų anksčiau pareikšto ieškinio pasekmėmis (Civilinio proceso kodekso 373 straipsnio 1 dalies d punktas);
- e) nelikus teisės, kurią siekia apsaugoti pareiškėjas (Civilinio proceso kodekso 373 straipsnio 1 dalies e punktas).

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Taip. Įprasti apeliaciniai skundai yra priimami, kai priemonių vertė yra didesnė nei teisme, kuriam skundžiamas sprendimas, taikoma vertė, o apeliantui nepalankaus ginčijamo sprendimo vertė yra didesnė nei pusė šios sumos (Civilinio proceso kodekso 629 straipsnio 1 dalis). Apeliacinius skundus taip pat visada galima teikti dėl sprendimų, susijusių su apsaugos priemonių verte, remiantis tuo, kad priemonės vertė viršija teisme, kuris priėmė ginčijamą sprendimą (Civilinio proceso kodekso 629 straipsnio 3 dalies b punktas), taikomą vertę, ir dėl preliminarus atsisakymo nagrinėti pradinius prašymus dėl apsaugos priemonių (Civilinio proceso kodekso 629 straipsnio 3 dalies c punktas).

Sprendimus dėl pareigos pareikšti ieškinį perkėlimo galima skųsti apeliacine tvarka tik kartu paduodant

apeliacinius skundus dėl sprendimų dėl prašomos priemonės; sprendimai atmesti pareigos pareikšti ieškinį perkėlimą yra galutiniai ir neskundžiami (Civilinio proceso kodekso 370 straipsnio 1 dalis).

Nedarant poveikio byloms, kuriose apeliacinis skundas visada priimtinas, Aukščiausiam teisingumo teismui (*Supremo Tribunal de Justiça*) negalima paduoti kasacinių skundų dėl sprendimų taikyti apsaugos priemonės, įskaitant sprendimus dėl pareigos pareikšti ieškinį perkėlimo (Civilinio proceso kodekso 370 straipsnio 2 dalis).

Laikinąjį sprendimą gali ginčyti:

- bet kuri byla pralaimėjusi šalis (Civilinio proceso kodekso 631 straipsnio 1 dalis);
- asmuo, kuris nėra bylos šalis, tačiau dėl laikinojo sprendimo patyrė tiesioginę faktinę žalą (Civilinio proceso kodekso 631 straipsnio 2 dalis).

Jurisdikcija nagrinėti apeliacinį skundą priklauso teismo apylinkės, kurioje veikia ginčijamą sprendimą priėmęs teismas, apeliaciniam teismui.

Apeliacinis skundas turi būti paduotas per 15 dienų nuo pranešimo apie sprendimą dienos (Civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 1 dalis). Jeigu apeliacinis skundas taip pat yra susijęs su pateiktų įrodymų įvertinimu iš naujo, šis terminas pratęsiamas 10 dienų (Civilinio proceso kodekso 638 straipsnio 7 dalis).

Apeliacinis skundas dėl nutarties, kuria priemonė visiškai atmetama arba nustatoma, kad priemonė nebus taikoma, turi stabdomąjį poveikį (Civilinio proceso kodekso 647 straipsnio 3 dalies d punktas). Kitais atvejais pagal apeliacinį skundą byla nagrinėjama atskirai.

Taikytini teisės aktai

[2013 m. birželio 26 d. Įstatymas Nr. 41/2013](#) – Civilinio proceso kodeksas

[2013 m. rugpjūčio 26 d. Įstatymas Nr. 62/2013](#) – Įstatymas dėl teismų sistemos organizavimo

Susijusios nuorodos

Daugiau informacijos pateikiama šiose interneto svetainėse:

[Teisingumo portale](#)

[Teisingumo politikos generalinio direktorato interneto svetainėje](#)

[CITIUS portale](#)

[Teisinių dokumentų duomenų bazėje](#)

[Portugalijos oficialiojo leidinio interneto svetainėje](#)

Pastaba.

Šioje informacijos suvestinėje pateikta informacija nėra privaloma ETT civilinėse ir komercinėse bylose informacijos centrui, teismams ar kitiems subjektams ir institucijoms. Nors ši informacijos suvestinė nuolat atnaujinama, būtina remtis atitinkamais galiojančiais teisės aktais, o jų aiškinimas teismų praktikoje ilgainiui gali keistis.

 Paskutinis naujinimas: 01/08/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.